

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده علوم سیاسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: آمریکا

عنوان:

بررسی عوامل چالش‌زا در روابط خارجی آمریکا و ونزوئلا از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴

استاد راهنما:

دکتر اردشیر سنائی

استاد مشاور:

دکتر محمدجواد حق‌شناس

پژوهشگر:

مجتبی بوربور

تابستان ۱۳۹۳

تقدیم به

همسر مهربانم

تشکر و قدردانی

با سپاس فراوان از جناب اساتید معظم آقایان دکتر اردشیر سنائی و محمدجواد حق شناس که راهنمایی و مشاورت پایان نامه را پذیرفتند و متقبل زحمت شدند. دوره نگارش پایان نامه نیز همانند کلاس های درس این دو استاد گرانقدر فرصت مجددی برای بهره گیری از نظرات و اندیشه های ارزشمند ایشان برای اینجانب فراهم آورد.

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده علوم سیاسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: آمریکا

عنوان:

بررسی عوامل چالش‌زا در روابط خارجی آمریکا و ونزوئلا از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴

استاد راهنما:

دکتر اردشیر سنائی

استاد مشاور:

دکتر محمدجواد حق‌شناس

پژوهشگر:

مجتبی بوربور

تابستان ۱۳۹۳

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۹۳/۴/۳۰ دانشجوی کارشناسی ارشد آقای **مجتبی بوربور** از رساله خود دفاع نموده و با نمره ۱۷ به حروف **هفده** و با درجه **بسیارخوب** مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	مقدمه
فصل اول: کلیات طرح	
۱-۱	بیان مسأله تحقیق
۲-۱	اهمیت موضوع تحقیق (ضرورت انتخاب موضوع)
۳-۱	اهداف تحقیق
۴-۱	سوالات اصلی و فرعی
۵-۱	فرضیه
۶-۱	متغیرها
۷-۱	تعریف مفاهیم
۸-۱	پیشینه و ادبیات موضوع
۹-۱	روش تحقیق
۱۰-۱	روش گردآوری طلاعات
۱۱-۱	محدوده زمانی و مکانی تحقیق
۱۲-۱	محدودیت‌های تحقیق
۱۳-۱	ساماندهی تحقیق
فصل دوم: مطالعات نظری	
۱-۲	سازه‌نگاری
۲-۲	هستی‌شناسی
۱-۲-۲	ساختار و کارگزار
۲-۲-۲	هویت کنشگران
۳-۲	معرفت‌شناختی
۴-۲	سازه‌نگاران و آنا‌رشی
۵-۲	هویت و سیاست خارجی

- ۶-۲ خود و دگربودگی ۴۶
- ۷-۲ پیدایش چپ‌گرایی نوین در آمریکای لاتین ۵۰
- فصل سوم: نگاهی به کشور ونزوئلا
- ۱-۳ سرزمین و مردم ۶۰
- ۲-۳ اقتصاد سیاسی و تاریخی ۶۴
- ۳-۳ تثبیت نظام سیاسی و انتقال به دموکراسی لیبرال ۶۵
- ۴-۳ فراز و فرود قیمت نفت و فشار نهادی ۷۱
- ۵-۳ اتخاذ خط مشی جدید اقتصادی و پیامدهای آن ۷۳
- ۶-۳ احزاب سیاسی و انتخابات ۸۰
- ۷-۳ گروه‌های ذی‌نفوذ ۸۵
- ۸-۳ ساختارهای حکومت ۹۲
- ۹-۳ چگونگی سیاست‌گذاری در ونزوئلا ۹۶
- ۱۰-۳ سیاست ارائه خدمات ۹۷
- ۱۱-۳ سیاست توسعه اقتصادی ۹۸
- ۱۲-۳ سیاست تأمین و نظم اجتماعی ۱۰۰
- ۱۳-۳ سیاست خارجی و دفاع ملی ونزوئلا ۱۰۱

فصل چهارم: نگاهی به پیشینه روابط خارجی ونزوئلا و ایالات متحده آمریکا تا سال ۲۰۰۰

- ۱-۴ سابقه تاریخی روابط دو کشور تا سال ۱۹۵۰ ۱۰۶
- ۲-۴ روابط ونزوئلا و آمریکا در دهه ۱۹۵۰ ۱۰۷
- ۳-۴ روابط ونزوئلا و آمریکا در دهه ۱۹۶۰ ۱۰۹
- ۴-۴ روابط ونزوئلا و آمریکا در دهه ۱۹۷۰ ۱۱۱

۱۱۲	۵-۴ روابط ونزوئلا و آمریکا در دهه ۱۹۸۰
۱۱۹	۶-۴ روابط ونزوئلا و آمریکا در دهه ۱۹۹۰
۱۲۲	۱-۶-۴ عدم صدور ویزا
۱۲۲	۲-۶-۴ یا کوبا یا آمریکا
۱۲۳	۳-۶-۴ کمک یا حمله بشردوستانه
۱۲۵	۴-۶-۴ چاویسم
فصل پنجم روابط خارجی ونزوئلا و ایالات متحده آمریکا و عوامل چالش‌زای آن از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴	
۱۲۸	۱-۵ مداخله آمریکا در امور داخلی و خارجی ونزوئلا
۱۴۰	۲-۵ اقدامات خصمانه آمریکا علیه ونزوئلا
۱۴۹	۳-۵ اقدامات مقابله به مثل آمریکا علیه ونزوئلا
۱۵۳	۴-۵ مواضع رادیکال رؤسای جمهور ونزوئلا
۱۷۲	۵-۵ سیاست‌های خارجی دولت ونزوئلا
۱۹۳	نتیجه‌گیری
۲۰۰	منابع
۲۰۴	چکیده انگلیسی
۲۰۵	شرح پشت جلد به زبان انگلیسی

فهرست شکل‌ها

صفحه

عنوان

۱۶ ۱-۱ شکل

نگاه ایالات متحده آمریکا در طی سالیان متمادی به منطقه آمریکای لاتین یک نگاه راهبردی و ویژه بوده است، بگونه‌ای که با دکترین مونروئه آغاز شده و در سراسر این سال‌ها از این منطقه به عنوان حیاط خلوت آمریکا نام برده شده و رفتار آمریکا در این مدت نیز نشان می‌دهد که این کشور به دنبال حفظ نفوذ و تسلط بر حکومت‌های این منطقه و محدود ساختن نفوذ دیگر بازیگران قدرتمند بین‌المللی در این حوزه بوده است. یادآور می‌شود با پایان یافتن جنگ جهانی دوم و شروع جنگ سرد، آمریکای لاتین به یکی از آوردگاه‌های دو قطب شرق و غرب مبدل شد و در جریان بحران موشکی کوبا به اوج خود رسید. محور اصلی اقدامات و برنامه‌های دولت آمریکا در طول جنگ سرد مقابله با نفوذ اتحاد جماهیر شوروی و ممانعت از شکل‌گیری دولت‌های کمونیست در منطقه بود. اقدام برای براندازی حکومت کاسترو در کوبا، حمایت از ژنرال پینوشه در کودتا علیه آلنده در ۱۹۷۳، حمایت از شورشیان کنترا علیه حکومت ساندیست‌ها^۱ در نیکاراگوئه در دهه ۱۹۸۰ و ... نمونه‌هایی از این دست می‌باشد. بر همین اساس آمریکای لاتین به عنوان حیاط خلوت ایالات متحده آمریکا شناخته شده است. در مورد ونزوئلا نیز وضع به همین منوال بوده با این تفاوت که زمامدارن این کشور در آن سال‌ها از متحدین آمریکا به حساب می‌آمدند و لذا آمریکا از این بابت نگرانی چندانی نداشت. اما با روی کار آمدن هوگو چاوز^۲ در سال ۱۹۹۸ شرایط به ضرر آمریکا تغییر کرد. چاوز که به دنبال احیاء ونزوئلا و ارائه یک هویت جدید در عرصه بین‌المللی بود، به مخالفت با سیاست‌های یک‌جانبه‌گرایانه ایالات متحده آمریکا پرداخت و روابط حسنه‌ای با کوبا برقرار نمود، ونزوئلا با امضای توافقنامه دوجانبه در سال ۲۰۰۱ با کوبا، خدمات گسترده‌ای به کوبا ارائه کرد. چاوز به این موضوع بسنده نکرد و روابط خود با کلمبیا (به عنوان متحد آمریکا) را دستخوش تغییرات قرار داد. چاوز برای فعال نمودن بیش از پیش اوپک به خاورمیانه سفر و از عراق و ایران دیدن کرد و حتی با صدام ملاقات نمود. در پی حمله آمریکا به افغانستان و عراق در دوره جرج دبلیو بوش^۳، چاوز با سیاست‌های جنگ طلبانه آن کشور مخالفت کرد. حمایت آمریکا از کودتای ۲۰۰۲ در کاراکاس که علیه چاوز شکل گرفته بود و همچنین حمایت مستمر آن کشور از اپوزیسیون ونزوئلا در ده سال گذشته بر تیرگی روابط این دو کشور افزود. مقامات آمریکا در کاراکاس و واشینگتن در موضوعات متعدد نظیر حقوق بشر، خرید تسلیحات خارجی، سلامت انتخابات،

¹ Sandinista

² Hugo Chavez

³ George w. Bush

سیاست خارجی و ... با اتخاذ مواضع رسمی در امور داخلی ونزوئلا دخالت کرده‌اند و از سوی دیگر چاوز در چندین نوبت کادر دیپلماتیک سفارت آمریکا در کاراکاس را به توطئه برای براندازی حکومت ونزوئلا متهم ساخته و این تنش‌ها چند نوبت به اخراج کاردار، سفیر و ... از سوی طرفین انجامیده است. جالب توجه اینکه با درگذشت چاوز نیز این تنش‌ها پایان نیافته بلکه شاید بتوان گفت سرعت بیشتری گرفته است. در پی مرگ چاوز ونزوئلا آمریکا را به دست داشتن در موضوع سرطان چاوز متهم کرد و از سوی دیگر با پیروزی جناح طرفدار چاوز در انتخابات ریاست جمهوری اخیر ونزوئلا و شکست اپوزیسیون، آمریکا ضمن تشکیک در سلامت انتخابات، خواهان شمارش مجدد آرا شد. ونزوئلا آمادگی خود را برای اعطاء پناهندگی به ادوارد اسنودن^۴؛ افسر سابق آژانس امنیت ملی آمریکا^۵ اعلام نمود و در برابر تلاش‌های همه جانبه آمریکا برای ایجاد یک ائتلاف بین المللی برای حمله به سوریه، مخالفت خود را با هرگونه اقدام نظامی آمریکا در مورد سوریه اعلام نمود. در طی ماه‌های گذشته اعتراضات داخلی در ونزوئلا به اوج خود رسیده و مجدداً با اقدام متقابل دو کشور در اخراج دیپلمات‌ها تنش سیاسی میان مناسبات دو کشور افزایش یافته است. همانطور که ملاحظه می‌شود این وضعیت بیش از ده سال است که در میان دو کشور جریان دارد و لذا ایجاب می‌کند که به عنوان یک موضوع پژوهشی در یک فضای آکادمیک مورد بررسی دقیق قرار گیرد و عوامل چالش‌زا در روابط خارجی آمریکا و ونزوئلا احصاء گردد. بر این اساس سوال اصلی این تحقیق عبارت است از اینکه: «عوامل چالش‌زا در روابط خارجی ونزوئلا و ایالات متحده آمریکا پس از سال ۲۰۰۰ شامل چه مواردی می‌شود؟» و فرضیه این تحقیق نیز عبارت است از اینکه: «از سال ۲۰۰۰ به بعد عوامل مختلفی از جمله دخالت‌های آمریکا در امور داخلی ونزوئلا، مواضع رادیکالی هوگو چاوز در قبال آمریکا و سیاست‌های خارجی دولت ونزوئلا باعث بروز چالش در روابط ایالات متحده ونزوئلا گردید». همچنین خاطر نشان می‌شود که در فصل اول پایان‌نامه به کلیات تحقیق اختصاص یافته و فصل دوم چارچوب نظری تحقیق را بر پایه نظریه سازه‌نگاری بیان نموده است. در فصل سوم سیاست و حکومت در ونزوئلا مورد بررسی واقع شده و به وضعیت جغرافیایی ونزوئلا اشاره مختصری گردیده و سپس تأثیر نفت بر رشد و توسعه اقتصادی ونزوئلا بررسی گردیده و در ادامه سیر تکامل احزاب سیاسی و انتقال قدرت در میان احزاب سیاسی طی سال‌های گذشته مطرح شده و در نهایت به تشریح انتخابات، گروه‌های ذی‌نفوذ و ساختار حکومت در ونزوئلا پرداخته شده است. در فصل چهارم روابط خارجی ونزوئلا و ایالات متحده آمریکا در دهه‌های مختلف قرن بیستم بیان گردیده و چگونگی بروز و تشدید اختلافات

^۴ Edvard Snowden

^۵ NSA

بین دو کشور در سال‌های پایانی قرن بیستم عنوان شده است. در فصل پنجم ضمن گردآوری رویدادهای روابط خارجی دو کشور از سال ۲۰۰۰ الی ۲۰۱۴ به دسته بندی آنها در پنج دسته به شرح ذیل:

۱. مداخله آمریکا در امور داخلی و خارجی ونزوئلا
۲. اقدامات خصمانه ایالات متحده آمریکا علیه ونزوئلا
۳. اقدامات مقابله به مثل ایالات متحده آمریکا علیه ونزوئلا
۴. مواضع رادیکال روئسای جمهور ونزوئلا
۵. سیاست خارجی ونزوئلا

همت گماشته و در بخش نتیجه گیری پایان نامه پس از بررسی موارد فوق‌الذکر «مداخله آمریکا در امور داخلی و خارجی ونزوئلا» را به عنوان مهمترین عامل چالش‌زا در روابط خارجی دو کشور احصاء نموده است.

فصل اول:

کلیات تحقیق

۱-۱ بیان مسأله تحقیق

ونزوئلا از کشورهای نفت خیز آمریکای مرکزی و از اعضای مهم اوپک به شمار می‌رود که در سالهای پس از به استقلال رسیدن، عموماً توسط زمامداران طرفدار آمریکا اداره شده است. در سال ۱۹۹۸، هوگو چاوز به عنوان رئیس جمهور این کشور انتخاب شد و از آن تاریخ به بعد فاصله دو کشور در صحنه سیاسی و نظام بین الملل از یکدیگر فزونی یافت و با روی کار آمدن جرج بوش پسر و شکست کودتا علیه چاوز در سال ۲۰۰۲ شدت گرفت، بگونه‌ای که حضور اوپاما در جایگاه ریاست جمهوری آمریکا نیز نتوانست گام مهمی در راستای تغییر وضعیت مذکور ایجاد نماید.

رویکرد چاوز در اتخاذ مواضع ضدآمریکایی، مخالفت با جهان تک قطبی، گرایش به ایران و روسیه، خنثی نمودن فشارهای آمریکا، مقابله با سیاست‌های مداخله جویانه آن کشور و ... الهام بخش نهضت‌های ضدآمریکایی در آمریکای لاتین گردید. این در حالی بود که آمریکا از کودتا سال ۲۰۰۲ علیه چاوز حمایت نمود و پس از شکست کودتا به افزایش حمایت خود از اپوزیسیون آن کشور پرداخت و ونزوئلا را به همکاری با حزب الله لبنان و سپاه پاسداران متهم کرد. در پی عدم پذیرش پالمر به عنوان سفیر آمریکا از سوی چاوز واشینگتن در اقدامی تلافی‌جویانه نسبت به اخراج سفیر ونزوئلا مبادرت ورزید. مرگ چاوز نیز نتوانست به تنش‌های موجود در روابط واشینگتن - کاراکاس پایان دهد. در پی مرگ چاوز معاون وی؛ نیکلاس مادورو کفیل ریاست جمهوری شده و انتخابات ریاست جمهوری برگزار گردید. نتیجه انتخابات با شکست جناح راست‌گرا متمایل به آمریکا و نامزد آنها یعنی انریکه کاپریلس و پیروزی نیکلاس مادورو همراه بود. در پی اعلام نتایج انتخابات، آمریکا ضمن تشکیک در سلامت انتخابات، خواهان شمارش مجدد آرا شد. در پی فرار ادوارد اسنودن؛ افسر سابق آژانس امنیت ملی آمریکا، ونزوئلا برای اعطای پناهندگی به وی اعلام آمادگی نمود و در برابر تلاش‌های همه جانبه آمریکا برای ایجاد یک ائتلاف بین‌المللی برای حمله به سوریه، مخالفت خود را با هرگونه اقدام نظامی آمریکا در مورد سوریه اعلام نمود.

تداوم تنش‌ها در روابط آمریکا و ونزوئلا، در بیش از یک دهه ایجاب می‌نماید که موضوع به صورت علمی مورد بررسی قرار گرفته و به این سوال پاسخ داده شود که عوامل چالش‌زا در روابط خارجی ونزوئلا و ایالات متحده آمریکا پس از سال ۲۰۰۰ شامل چه مواردی می‌شود؟

۱-۲ اهمیت موضوع تحقیق (ضرورت انتخاب موضوع)

این تحقیق می‌تواند کارشناسان وزارت امور خارجه، سیاستگذاران کشور، دانشجویان و محققین رشته مطالعات آمریکا و... را در درک بهتر علل بروز چالش در روابط خارجی متقابل دو کشور و پیش‌بینی وضعیت فیمابین ایالات متحده و ونزوئلا در آینده، یاری رساند.

۳-۱ اهداف تحقیق

با توجه به اینکه بازه زمانی این تحقیق دوره زمامداری سه رئیس‌جمهور ایالات متحده آمریکا (کلینتون، جرج دبلیو بوش و اوباما) و دو رئیس‌جمهور ونزوئلا (چاوز و مادورو) را در بر می‌گیرد و تنش در روابط خارجی دو کشور در اکثر طول این دوره جریان داشته لذا هدف این تحقیق بررسی موضوع و شناسایی و تحلیل عوامل چالش‌زا در روابط خارجی این دو کشور می‌باشد تا به یافت یک الگو مناسب برای تبیین سیاست خارجی هر یک از این دو کشور در موارد مشابه نائل شود.

۴-۱ سوالات اصلی و فرعی

سوال اصلی این تحقیق عبارت است از اینکه:

عوامل چالش‌زا در روابط خارجی ونزوئلا و ایالات متحده آمریکا پس از سال ۲۰۰۰ شامل چه مواردی می‌شود؟

سوال های فرعی این پایان‌نامه نیز عبارتند از اینکه :

۱. آیا دیدگاه نظریه سازه‌انگاری می‌تواند روابط ونزوئلا و آمریکا را تبیین نماید؟
۲. ساختار حکومت و احزاب سیاسی و همچنین روند توسعه در ونزوئلا چگونه بوده است؟
۳. پیشینه روابط خارجی ونزوئلا و ایالات متحده آمریکا در طول قرن بیستم چگونه بوده است؟
۴. روابط خارجی ونزوئلا و ایالات متحده آمریکا از سال ۲۰۰۰ الی ۲۰۱۴ دستخوش چه تحولات و تنش‌هایی شده است؟

۵-۱ فرضیه

فرضیه این تحقیق عبارت است از اینکه:

از سال ۲۰۰۰ به بعد عوامل مختلفی از جمله دخالت‌های آمریکا در امور داخلی ونزوئلا، مواضع رادیکالی رؤسای جمهور ونزوئلا در قبال آمریکا و سیاست‌های خارجی دولت ونزوئلا باعث بروز چالش در روابط ایالات متحده ونزوئلا گردید.

۶-۱ متغیرها

متغیرهای این تحقیق عبارتند از:

متغیر مستقل: عوامل چالش‌زا

متغیر وابسته: روابط ونزوئلا و آمریکا

۷-۱ تعریف مفاهیم

برخی از مفاهیم بکاررفته در این پایان‌نامه عبارتند از:

الف) روابط خارجی (روابط بین‌المللی)^۶

روابط بین‌المللی یا بین‌الملل که معمولاً آن را اعم از سیاست بین‌المللی و سیاست خارجی دانسته‌اند عبارت است از مطالعه تمام مبادلات، معاملات، تماس‌ها، جریان اطلاعات و واکنش‌های ناشی از آنها بین جوامع متشکل جدا از هم (کشورها) و اجزای متشکل آنها. مطالعه روابط بین‌المللی با موضوع‌های زیر سر و کار دارد:

بازیگران صحنه بین‌المللی یعنی کشورها، حکومت‌ها، رهبران، دیپلمات‌ها و مردم ۲- هدف‌هایی که بازیگران در پی کسب آن هستند، یعنی امنیت، رفاه، قدرت و ... ۳- وسایلی که برای تحقق هدف‌های مزبور به کار گرفته می‌شود، یعنی دیپلماسی، اعمال قدرت و اقناع ۴- محیط عمل. پایه‌های اساسی روابط بین‌المللی پس

⁶ International Relations

از پیدایش سیستم کشوری در اروپا در قرن هفدهم و پس از قرارداد ۱۶۴۸ وستفاليا ريخته شد و با انقلاب فرانسه در سال ۱۷۸۹ تکامل يافت. (آقابخشی علی، ۱۳۷۵، ۱۵۱)

(ب) چالش^۷

شخص، رقيب يا حريف را به ستيزه فراخواندن و برانگيختن او به آنکه کاردانی و شايستگی خود را ثابت نمايد (همان، ۸۸)

(ج) تنش^۸

کشمکش های پنهان، تعارض، تخالف يا وضعی در مناسبت دو کشور، دو گروه يا بين افراد که امکان دارد به قطع روابط آنها بيانجامد. (همان، ۲۷)

(د) دخالت^۹

۱- هر اقدامی که از ناحیه یک دولت صورت گیرد و نتیجه آن، تزلزل حاکمیت و استقلال داخلی و خارجی دولت دیگر باشد. ۲- عملی که به موجب آن یک یا چند دولت (و یا سازمان های بین المللی) در امور داخلی یا خارجی دولت دیگری اعمال نظر می کنند تا آن دولت را به انجام یا عدم انجام امر معینی مجبور سازند. معمولاً دخالت کننده برای تحمیل نظر و اراده خود به قوه قهریه متوسل می شود. دخالت را دو نوع دانسته اند: دخالت مشروع و دخالت نامشروع. دخالت مشروع آن است که متکی بر قرارداد بین المللی باشد و یا به تقاضای صریح حکومت قانونی یک دولت انجام گیرد. همچنین به نظر بعضی از علمای حقوق بین المللی ممکن است اقدام یک دولت را برای حفظ مصالح جامعه بین المللی و احترام به شخص انسان که به دخالت انسانی معروف است، به عنوان دخالت مشروع تلقی کرد. دخالت نامشروع آن است که یک دولت برخلاف قواعد بین الملل و تنها برای اجرای هدف های سیاسی خود دست به اقداماتی بزند و برای رسیدن به هدف خود، دولت دیگری را تحت فشار قرار دهد.

⁷ Challenge

⁸ Tension

⁹ Intervention

با این وجود، دخالت‌های نامشروع متعددی تحت پوشش دخالت مشروع یا انسانی توسط دولت‌های سلطه‌گر انجام گرفته است. (همان، ۱۴۰)

۸-۱ پیشینه و ادبیات موضوع

متأسفانه موضوع از پیشینه و ادبیات غنی برخوردار نمی‌باشد و کتب معدودی در این ارتباط ترجمه شده است. البته پس از روی کار آمدن دولت نهم در ایران و افزایش ارتباطات ایران و ونزوئلا برخی محققین کشور به بررسی مسائل ونزوئلا در قالب مقاله و پایان‌نامه پرداختند لیکن بطور کلی موارد تهیه شده بیشتر ناظر بر رابطه ونزوئلا با ج.ا.ایران در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و ... بوده و در حاشیه آنها به رابطه ونزوئلا و آمریکا اشاره گذاری شده است. اما هدف این تحقیق تمرکز دقیق بر روابط آمریکا و ونزوئلا و احصاء عوامل چالش‌زا در روابط دو کشور می‌باشد که در این زمینه تحقیق جامع و دقیقی صورت نگرفته است. ذیلاً به چند کتاب، مقاله و پایان‌نامه که به قدر ضرورت مورد بهره‌برداری نیز قرار گرفته‌اند اشاره می‌شود.

الف) مقاله چاوز و راهبرد امنیت ملی ونزوئلا به قلم آقای هادی اعلمی فریمان (کارشناس مسائل آمریکای لاتین) نشر معاونت پژوهشی مرکز تحقیقات راهبردی دفاعی ستاد فرماندهی کل قوا در سال ۱۳۸۴، این مقاله بیشتر به سابقه و نفوذ نظامی آمریکا در ارتش ونزوئلا، دخالت نظامیان آمریکا در کودتای آوریل ۲۰۰۲، اقدام‌های چاوز برای کاهش نفوذ آمریکا در ارتش ونزوئلا و تشکیل یک میلیشای مردمی پرداخته است.

ب) پایان‌نامه آقای غلامرضا خالدپور با عنوان «سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و توسعه روابط با آمریکای لاتین (با تاکید بر ونزوئلا)» که در سال ۱۳۹۰ در دانشکده علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی نگاشته شده بر روابط رو به رشد ج.ا.ایران در دولت‌های نهم و دهم با ونزوئلا پرداخته و به رابطه ج.ا.ایران با بولیوی، نیکاراگوئه و ... اشاراتی داشته است.

ج) پایان‌نامه خانم فاطمه عاشری با عنوان «اصول اعلانی سیاست خارجی دولت نهم و تطابق آن در عمل: مطالعه موردی آمریکای لاتین (ونزوئلا و کوبا)» که در سال ۱۳۸۹ در دانشکده علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی تهیه شده به تطبیق شاخصه‌های اعلانی سیاست خارجی دولت نهم نظیر استکبارستیزی، نفی هژمونی ایالات متحده آمریکا و ... با سیاست خارجی ونزوئلا و کوبا پرداخته است. این پایان‌نامه نیز اگر چه به وجه اشتراک این سه کشور که همان مخالفت با آمریکا می‌باشد، پرداخته لیکن به صورت مستقل روابط آمریکا و ونزوئلا را مورد بررسی جامع و دقیق قرار نداده است.

د) پایان‌نامه خانم معصومه محمدرحیمی با عنوان «چپ‌گرایی نوین و تأثیر آن بر روابط اقتصادی ایالات متحده و آمریکای لاتین» که در سال ۱۳۸۹ در دانشکده علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی به رشته تحریر درآمده به تأثیر اقدامات چاوز در روی کارآمدن رهبران همسو با چاوز در آمریکای لاتین مانند اورنگا، مورالس و همسویی آنها در محورهای اقتصادی با افرادی نظیر داسیلوا برای تشکیل یک جبهه قدرتمند اقتصادی در آمریکای جنوبی پرداخته است.

ه) پایان‌نامه آقای امیر میرابزاده با عنوان «بررسی عوامل موثر بر گسترش روابط ایران با کشورهای آمریکای لاتین در دوره احمدی‌نژاد» که در سال ۱۳۸۹ در گروه علوم سیاسی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) نگاشته شده نیز به عوامل موثر بر گسترش رابطه ج.ا.ایران با کشورهای آمریکای لاتین نظیر ونزوئلا، بولیوی، نیکاراگوئه، برزیل و ... پرداخته و در تبیین این عوامل به روی کارآمدن رهبران چپ‌گرا در این کشورها، مخالفت آنها با اقدامات و سیاست‌های بین‌المللی ایالات متحده آمریکا و ... اشاره کرده لیکن تشریح دقیق و جامع روابط آمریکا و ونزوئلا در این پایان‌نامه نیز در دستور کار نبوده است.

ی) پایان‌نامه آقای مهدی ترابی با عنوان «علل شکل‌گیری چپ‌گرایی نوین در آمریکای لاتین» که در سال ۱۳۸۷ در دانشکده علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی با هدف بررسی علل شکل‌گیری چپ‌گرایی نوین در آمریکای لاتین نگاشته شده است. در این پایان‌نامه سابقه حرکت‌های چپ در آمریکای لاتین، دلایل و چگونگی شکل‌گیری چپ‌گرایی نوین در آمریکای لاتین، عملکردها و سیاست‌های درست چپ‌گرای نوین در آمریکای لاتین، تحولات سیاسی جدید در کشورهای آمریکای لاتین مثل شیلی، اروگوئه، برزیل، نیکاراگوئه، بولیوی، آرژانتین، ونزوئلا، اکوادور، مکزیک، پاراگوئه مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

۹-۱ روش تحقیق

روش تحقیق در این پایان‌نامه روش توصیفی - تحلیلی - تاریخی است.

۱۰-۱ روش گردآوری اطلاعات

روش گردآوری اطلاعات در این پایان‌نامه کتابخانه‌ای و با استفاده از منابع اینترنتی می باشد.

۱۱-۱ محدوده زمانی و مکانی تحقیق

محدوده زمانی این تحقیق از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ میلادی و محدوده مکانی آن دو کشور آمریکا و ونزوئلا می باشد.

۱-۱۲ محدودیت های تحقیق

عدم دسترسی به اسناد وزارت امور خارجه و اسناد محرمانه و همچنین اسپانیولی بودن اکثر منابع را می توان به عنوان محدودیت های تحقیق ذکر نمود.

۱-۱۳ ساماندهی تحقیق

این پایان نامه در یک مقدمه، ۵ فصل و فهرست منابع تشکیل شده است. در فصل اول کلیات تحقیق بررسی می شود. در فصل دوم چارچوب نظری تحقیق با استفاده از نظریه سازه‌انگاری مطرح می شود. فصل سوم به آشنایی با ساختار حکومت، احزاب سیاسی، گروه‌های ذی نفوذ و ... در ونزوئلا تخصیص یافته و در فصل چهارم پیشینه روابط خارجی ونزوئلا و ایالات متحده آمریکا در طول قرن بیستم عنوان شده است. در فصل پنجم نیز پس از گردآوری داده‌های مربوط با رویدادهای روابط خارجی ونزوئلا و ایالات متحده از سال ۲۰۰۰ الی ۲۰۱۴ به بررسی آنها پرداخته شده و نتایج حاصله در بخش نتیجه گیری درج شده است.